

Opazke.

Vsi dopisi se pošiljajo uredništvu v ulici Torrente, 12. Vsak list mora biti frankiran. Rokopisi se ne vračajo.

Inserati (razne vrste naznanila in poslanice) se zaračunajo po pogodbi; pri kratkih oglasih z drobnimi črkami se plačuje za vsako besedo 2 nov.

Naročnino, reklamacije in inserate prejema upravništvo, ulica Torrente 12.

EDINOST

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko.

„Edinost.“

izhaja dvakrat na teden, vsako sredo in soboto ob 1 uri popoldne.

Cena za vsa leta s prilogo 7 for., za pol 3 for. 50 nov., za četrt leta 1 for. 75 nov. — Edinost brez priloge stane za celo leto 6 for., za pol leta 3 for., za četrt leta 1 for. 50 nov. — Posamezne številke se dobivajo pri opravištvu, v prodajalnicah tobaka v Trstu po 5 nov., v Gorici in v Ajdovščini po 6 nov.

»V edinosti je moč«.

Slovenskim drž. poslancem!

(Konec.)

Še neka druga zadeva se nam zdi jako nujna; ta zadeva se tiče prav posebnosti naše okolice.

Kakor obče znano, so naše okoličanke večinoma tudi perice in perejo navadno perilo tržaške gospode, katerej tudi mleko, zelenjad in druge pridelke nosijo. Obstoji uže od starih časov neka skoro bi rekli družinska vez mej tržaškimi rodbinami in okoličankami in ker gospoda v Trstu ne more prati doma perila, izroči ga navadno znanim okoličankam, da ga perejo. — Vsaka taka okoličanka perica pere k večjemu za eno ali dve družini, in ne dela iz pranja posebnega obrta; tudi pri vsaj stvari komaj toliko zasluži, da pokrije svoje troške; in skoraj gotovo je, kar je dokazal tudi nek sloveč zdravnik v Trstu, rodoma okoličan, da bi okoličanke boljše storile, da bi pustile perilo in se rajše lotile kacega obrta ali poljedelstva. Vendar pa bi s tem v Trstu nastalo potem neko živahno prasanje in težko bi bilo potem s čistoto velikega mesta, ko bi se okoličanke odtegnole perilu. Treba je le pomisliti, da v mestu ne bi bilo niti prostora za sušenje i. t. d. Stvar je torej le noka ljubav in le bolj domačo družinsko delo, pri katerem perice niti dnine navadne delavke ne zaslužijo. Pri vsem tem pa je e. kr. urad za primerjanje davkov še le zdaj po najmanj enem stoletju spoznal, da se imajo smatrati za obrtnice in da morajo torej plačevati obrtnijski in dohodninski davek. — Znano je, da so davkarski slugi po okolici nosili takozvane fasijone, ali nobena perica ni hotela sprejeti fasijona in tudi nobena spoznati kakih dohodkov.

Stvar sama ob sebi pa je po okolici napravila mnogo hrupa in slabo kri. V resnici tudi perice ne izvršujejo pranja kakor kake obrtnice, ampak le kakor priproste delalke, in ako bi morale one plačevati dohodninski davek, po tistih logiki plačevati bi ga moral tudi vsak priprost delavec.

Očividno je davkarska oblastnija v tem predaleč šla, in upati je, da visoka vlada spozna v pericah le proste dninarce, ki nimajo dohodkov, kakor kake obrtniki, ki se stalno in lukrativno pečajo s kako obrtnijo. Po našem menenju je pranje perila le potem obrt, ako se kedo izključljivo s perilom bavi in ima zato vse obrtnijske priprave, kar pa pri okoličankah pericah ni.

Zatorej prosimo visoko vladu, da stvar natančno preiskuje, in ne dopušča, da bi se stoletna stara navada, stoletna družinska zveza mej tržaškimi in okoličanskimi prebivalci na tak način pretrgala ter se okoličankam tako zgodila velika krivica.

To vse so težnje, katere so velike važnosti za bodočnost in srečen razvoj našega naroda v Trstu in okolici in katere preponižno in nujno priporočamo visoki vladi in našim poslancem v preudarek in blagovoljni obzir.

Nam gre sploh za ohranitev naše narodnosti tukaj na obalah Adrije, proti kateremu našemu prizadetju se postavljajo Italijani, v zadnjem času še celo zmernejši Italijani, ker jim iz visočin ne dohaja potrebnega pomirljivega sveta.

Naše pravice so utemeljene v zakonih, in žalostno zadosti, da se moramo tako težko boriti zanje. Naj se pa reče, kar se hoče, odrihati slovenski element od Adrije, to ni avstrijsko, to ni patrijotično delo, in uprav zato še enkrat priporočamo visokej zbornici poslancev in visokej vladi, da varuje pravice Slovencev ob Adriji, in sploh na Primorskem.

Trident.

Poznata je propaganda avstrijskih Lahonov, da kedaj spravijo takozvane avstrijske laške dežele pod laško oblast. Mej laške avstr. dežele štejejo pa vse Primorsko, Dalmacijo in Trident. Zdrava pamet pa pravi vsakemu, ki razmere teh dežel le nekoliko pozna, da one niso laške, razven zadnje, ampak naseljene v večini po drugih narodih.

Smelo pravimo, da je v Dalmaciji Lahonom odklenkalo; samooblastna statistika, na kojoj so se oni največ naslanjali, tam je odpravljena, kajti dogodki so pokazali, da ima v onej deželi slovanski narod silno veliko večino; odklenkalo jim je tudi gospodovanje v šoli in v uradu; in o kratkem zgube tudi zadnje posadko v Zadru.

Isto se lahko z gotovostjo trdi tudi o Istri, kder se je slovanski živelj probudil ter začel zavedati svojega rodu. V kratkem času si je pridobil ondašnji slovanski narod trdnih posadek v Pazinu, v Buzetu in upati je za Istro še boljših časov. Istorskega kmeta lahko kažemo kot vzor našem tržaškemu okoličanu. Mej zadnjim, živčemi blizo velikega mesta, in ki na svoje oči vidijo velike krivice, ki jim jih lahonski magistrat proužroča, — morala bi se tem bolj obuditi narodna zavest in ne smela bi mej njimi tako vladati podkupljivost in nemoštvo. Vidimo pa nasprotno.

Ne omenivši Goriškega, smelo trdimo, da Primorska je slovanska in da Lahoni gorijo tu trdno stališče samo v Trstu in Gorici, kder se jim pa časoma tudi lahko podre.

Edina sedaj avstrijska dežela, po kateri se Lahoni onstran meje sline cede, ta je — Trident. Na Trident pa ne računajo samo Lahoni, temveč izražajo se o njem tudi drugi narodni časniki, rekoč, da mora pasti pod italijansko oblast in — k malu. Naj posnamemo tu kos članka iz angleškega časnika Fortinghtly Review, kojega so blazno ponatiskovali vsi laški časopisi. O Tridentu pravi ta časnik mej drugim: „Prebivalci niso laškemu gospodstvu nasprotni in tudi vsa Evropa temu pritrjuje, da Trident se mora združiti z Italijo. Združitev se bode pa poskušala v času za Avstrijo kritičnem. Nobeden na Laškem, niti pristaši desnice, ki so več ali manj naklonjeni Avstriji kot zaveznici, nikdo ne misli na Nizzo, Savojo, niti na Korsiko. Dobro vedo namreč, ako bi Italija nenadno napadla Nizzo ali Korsiko v času, ko bi bila Francija kje drugje zavezana, — morala bi potem Italija biti vedno na straži in oborožena do brade. Ali prijatelji in sovražniki Avstrije na Laškem vsi željno pričakujejo združitev Tridenta z laškim kraljestvom; menijo pa, da Avstrija mora prej ali slej priti do vojne z Rusijo, v kojoj jej bode Italija pomagala, in za odškodnino vdobi Trident. Na vsak način je spodno Tirolsko za Avstrijo zgubljeno!“

Enakih nazorov in misli smo čitali obilo po družih časnikih. Ta članek smo priobčili zato, ker so ga s pravo slastjo prinesli različni laški časopisi ter s tem izrekli, da neka stranka na Laškem istinito tako misli. Ta stranka nema pa na Laškem veliko vpljiva, ampak skupljena je iz nižjih prenapetih in zapeljanih krogov: menimo namreč zloglasno Irredento. Laška Irredenta ne miruje; svoje pristaše ima povsod v Avstriji, kder žive tudi Italijani, z njimi je v dotiki in zavezi, z njimi izdaje zloglasni revolverski list „Eco delle Alpi Giulie“, ki se izdava tajno, napada in žali Avstrijo in njeno vladu ter priporoča bombe in petarde kot edino sredstvo, da se odpravijo nevrščni vladalci. V tem listu je povedano najbrže vse, kako se morajo pristaši Irredente ravnati in v kakem smislu imajo delovati; tajen je pa zato, ker je revolucionaren in ubojek.

Irredenta je začela pokazovati svoje želo. Njen odjek se sliši od vseh lahonskih gnezd na Primorskem in opazuje se osobito v nekem zboru. Zadnjemu je zrastle zadnji čas greben tako, da se čuti poklicanega strahovati celo vladu, kojeg je podvržen! Irredenti gredo na roke tudi nekateri Nemci ter jo v njenih težnjah podpirajo. V zadnjih časih se posebno puhla „tetka tržaška“ dobriki tej stranki. Očito je pač, da ta tajna in prekucijska stranka istinito obstaja, pri vsem tem se noče pa še sedaj avstrijska prepotprežljiva vlada potegniti za to, da se njeno delovanje omeji, ampak

Do kedaj bodo trajale še te razmere?

Občni zbor polit. društva „Edinost“.

vršil se je v nedeljo 15. t. m. od 10. uri popoldne v dvorani restavracije gledališča „Fenice“. Udeležilo se je zbora blizo 200 ljudi (vendar pa še premalo za tako važno zadevo, pravimo premalo za Trst), mej temi je bilo do 120 udov, ki so imeli pravico glasovati.

Predsedoval je podpredsednik g. M. V. Živic, zapisoval tajnik, g. V. Dolenc, vlado zastopal e. kr. pol. svetovalec, g. R. vit. Vidic. — Pred vsem pozdravi podpredsednik zbor, potem predstavi vladnega komisarja in naposled izjavi, da je predsednik, g. Ivan Nabergoj pisal, da ne more prisustvovati zboru, ker je na Dunaju zadržan, pa da zbornike prav presrečno pozdravlja in želi najboljši uspeh, konečno prečita podpredsednik dnevni red in povabi tajnika Dolence, da prečita letno poročilo. Tajnik Dolenc na to prečita to le poročilo:

V letu 1886., to je od občnega zbora, ki je bil 4. aprila 1886. do danes po silnih naporih za časa volitev v l. 1885. ni naše politično društvo razvijalo nobene posebne delavnosti. Nameraval se je sicer napraviti tabor v okolici, toda, ko se je uprav začelo posvetovanje o tej zadevi, prišla je strašna kolera in je skoz vse polletje in vso jesen preprečila vsako javno delovanje.

Pri vsem tem pa predsedništvo ni bilo brezbržno in je več prošenj oddalo v važnejših političnih zadevah, ter tudi slovenske poslance v državnem zboru obvestilo o težnjah tržaških Slovencev in o najnujnejših potrebah. Vidi se tudi, da so se začeli v zadnjem času v resnici bolj zanimati vsi slovanski, da tudi vsi poslanci večine v državnem zboru za nas tržaške Slovence in da imajo pravi pojem in razum o težavi, pa tudi o važnosti našega položaja v Trstu.

Lansko leto smo imeli nesrečo, da smo zgubili tri odlične ude in uže stare odbornike našega društva, prave tri stebre našega naroda in prvoboritelje za narodne naše svetinje v Trstu in okolici.

30. aprila 1886. je umrl na Opčinah večletni odbornik, g. I. M. Malalan, mož, ki je skoz kakih 16 let našo stvar z najlepšim uspehom zastopal v V. okraju trž. okolice, mož navdušen za naroden napredek in za narodno čast naše okolice. V nedeljo, 2. maja, bil je sijajen pogreb na Opčinah, katerega so se udeležila tudi razna narodna društva Trsta in okolice in naš odbor polnoštevilno na čelu mnogo udov, položivši na rakev rajncega krasen venec.

Se večja nesreča je zadela naše društvo, ko je 6. junija 1886. Ivan Dolinar nagle smrti umrl. Rajni Dolinar je bil jeden osnoveatelj našega društva, neustrašljiv boritelj za pravice našega naroda, jako delalen rodoljub in njegovo ime ostane tržaškim Slovincem v večnem spominu. Slovanska društva tržaška so mu tudi napravila pogreb, kakoršnega je zaslužil, na

njegovo rakev so položila ta društva kakih 28 krasnih vencev in naš odbor je bil mej prvimi, ki so poslali venec na rakev rajncega. Pogreb je bil sijajen, ker nad 3000 Slovencev se ga je udeležilo, čeprav je bil v delavnik, kar uprav dokazuje, da nas je mnogo in tudi zavednih Slovencev v mestu Trstu.

Tretjega rodoljuba in starega našega odbornika je koščeni kosce pokosil še le pred par meseci, bil je to rajni Janez Smerdu, posestnik in trgovec v Bazovici, mož, ki je bil vedno pripravljen delati in žrtvovati se v korist naroda. Njegovega pogreba se je zaradi slabega vremena mogla udeležiti le mala deputacija našega društva. Vsem trem rajnikom odličnim rodoljubom: večna pamet in hvaležen spomin in v znamenje spoštovanja tega spomina pozivljamo zbor, da vsane raz sedežev in zakliče trikratni: „Slava!“ (To se je zgodilo.)

S tem je končano poročilo za l. 1886. Temu se je dodalo tudi še poročilo blagajnika, ki je bil zadržan. Iz tega poročila je razvidno, da je društvo imelo lansko leto f. 48:58 dohodkov in stroškov 29:50 tako, da je danes v blagajnici f. 19:08. Želeti bi bilo, da bi se danes izvolil kak marljivi denarničar, kateri bi pobiral letnino in nam sploh uredil našo blagajnico, ker brez denara tudi ni mogoče uspešno delovati in na žrtve samo nekaterih rodoljubov tudi ni prav zanašati se.

Podpredsednik na to popraša, ali ima kdo kaj opaziti na oba omenjena poročila in ker se nihče ne oglasi, izjavi, da to smatra za potrjenje obeh poročil po zboru. Potem povabi tajnika, da prečita spomenico v smislu točke 3., 4., 5., 6. in 7. Tajnik Dolenc prečita obširen spis, ki je blizo tako osnovan, kakor članek v „Edinosti“: „Slovenskim drž. poslancem“ in predlaga v imenu odbora, da se ta spomenica pošlje poslanskej zbornici, kakor tudi vis. ministrskemu predsedništvu.

Spomenico je zbor mej čitanjem večkrat živahno odobral in pri konečnem glasovanju soglasno sprejel ter sklenol, da se odpošlje kakor po odboru nasvetovano.

Podpredsednik Živic naznani, da je na dnevnem redu 8. točka: „posamezni predlogi“.

Prvi se je oglašil za besedo g. Fr. Negode, posestnik in kamnosek pri sv. Ivanu; on pravi, da mnogi slovenski delavci hodijo na magistrat po delavske knjižice in ker vedo, da po postavi ima magistrat dolžnost, take knjižice izdajati tudi se slovenskim tekstom, zahtevajo slovenske delavske knjižice, ali uradniki pa pravijo, da jih magistrat nema, ker v Trstu ni Slovencev itd. Znano pa je, da imajo na magistratu tudi slov. delav. knjižice, pa da jih nalašč skrivajo. Predlaga torej, naj se pol. društvo pritoži pri visokej deželnej vladi, da ona strogo zapove, da slovenskim delavcem, ako to zahtevajo, uradniki na magistratu vročajo slovensko-nemške delavske knjižice. Pri glasovanju se ta predlog sprejme soglasno.

Poprosi potem za besedo g. A. Hrovatin, posestnik in kamnosek pri sv. Ivanu; kako vrlo so se v zadnjem času potezali slovenski poslanci v državnem zboru za pravice tržaških Slovencev, zaradi česar jim morajo pa biti hvaležni tržaški Slovenci in ker je danes lepa prilika, predlaga, da zbor izreče slovenskim poslancem v drž. zboru svoje priznanje in najtoplejšo zahvalo zaradi brambe pravic zatiranih Slovencev v Trstu in okolici. Temu predlogu se pridružujejo še drugi in ko je podpredsednik dal o njem glasovati, bil je sprejet z velikim navdušenjem soglasno. (Vsi zborniki so vstali raz sedežev in zaklicali trikratni krepki: živeli slovenski poslanci! Živeli, živeli!).

Ker se nobeden več ne oglasi za besedo, naznani podpredsednik, g. Živic, da se bode vršila 9. točka dnevnega reda,

namreč volitev predsednika in odbora. Da se pa bodo mogli udje pred volitvijo dobro porazumeti, pretrže zborovanje za 10 minut.

Ko zopet odpre zborovanje, oglasi se za besedo g. Franc Dolenc in predlaga, da se voli ustmeno s predlaganjem, kateri predlog se je od večine sprejel. Na to predlaga g. Franc Mihelič in zbor potrди pri vsakem posebe te le odbornike:

Za predsednika: g. Ivan Nabergoj.
Odbor: gg. V. M. Živic, Viktor Dolenc, Franc Žitko, Gustav Sterle, Stefan Nadlišek, Peter Persič, Vekoslav Grebenc, Ivan M. Kljun, Ivan Martelanc.

Namestniki: Franc Dolenc, Josip Sanein, Jakob Ferluga, Ivan M. Vatovac, Franc Mihelič, Andrej Sanein (Drejač), Josip Požar, Franc Balanč, Anton Kariš. Pregledovalci računov: Janko Drašček, Anton Skabar, Martin Kérze.

Podpredsednik naznani izid volitve, na kar prosi za besedo g. Martin Kérze in predlaga, da se zbor zahvali odstopivšemu odboru za njegovo delovanje v prošlejši dobi. Zbor temu predlogu pritrdi soglasno.

G. Peter Persič se zahvaljuje v imenu novoizvoljenih, pa spodbuja sploh vse udeležence, ker le potem bo uspeh, ako bomo delali eden do drugega.

Oglasi se za besedo še g. Jurij Grdol, posestnik pri sv. Ivanu, pravi, da še nikoli mi tržaški Slovenci nismo končali zbora, da ne bi se spominjali Nj. Veličanstva cesarja. Tudi danes ne bomo storili manj in zatoraj on vabi, da zbor zakliče trikratni krepki „Živio Franc Josip I.“ (Več sekund trajajoči krepki živio-klici.)

Podpredsednik g. Živic na to zaključi zbor s primernim govorom ob 12¼ pop.

Delalskega podp. društva božja pot na Sv. Goro.

(Konec.)

Po prečitanih telegramih je predsednik del. podp. društva tržaškega prečital še sonet v spomin 20-letnice solkanske čitalnice, katerega je zložil nek odlični rodoljub, župljanin solkanske župe, kateri je bil zložit tudi sonet v povzdigo slavnosti odprtja solkanske čitalnice pred 20. leti. Ta sonet se je mej nazoče razdelil v 300 iztiskih. Tudi ta sonet je vzbudil v nazočih veliko navdušenje.

Omeniti nam je jako pohvalno tudi dvogovora „Pravo domoljubje“, katero sti v vezani besedi predstavljali solkanski gospi Gabrijele Doljakova, Marija Mozečičeva in mladi gosp. Mozečič. Lepo izgovarjanje, pa mladeniška navdušenost, vse to je napravilo na občinstvo najboljši vtisek, zato pa je bilo ploskanja in klicanja v izobilju.

Kako je pel mešani zbor pevcev in pevkinj tržaške čitalnice, to se je moralo le slišati; v istini si je ta zbor pod vodstvom g. Bartlja stekel največjo čast; ko je odpel Hajdrihovo „Sirota“, je bilo tako živahno klicanje „još“ in „još“, da so morali naši pevci in pevkinje še eno zapeti, in drugi pot peli so še boljše ter vzbudili mej občinstvom pravi entuzijazem. Da bi hoteli in mogli peti, občinstvo bi jih bilo poslušalo še celo uro in več. Mešani zbor se torej more po vsej pravici imenovati „zvezda“ programa, to je vsakdo pripoznal. Glasovi tenor in sopran so bili čisti, krasni, in vsi drugi tem primerni.

K koncu so še vsi zbori skupaj zapeli prekrasni zbor „Jadransko morje“ in to je bil pač vreden konec nenavadno lepe slavnosti, bilo je nad 50 pevcev in peli so izborno.

Vršilo se je potem še srečkanje in do odhoda tržaških društev so si stari prijatelji in novi znanci veselo napivali vsi z isto idejo v srcu: da bi Bog dal srečo narodu, ki si na vse kriplje prizadeva za svoj obstanek in svojo boljšo bodočnost.

Slavnost sama ob sebi je bila veličanska, na njej se je sklopila še ožja vez mej tržaškimi in goriškimi Slovenci; ona je dokazala, da smo zmožni tudi kaj večjega in lepšega napraviti. Solkanska čitalnica si more le čestitati k takej 20letnici; saj z enako se ne morejo ponašati niti mestne velike čitalnice.

Ta slavnost je zlate stran v kroniki solkanske čitalnice. Mi tržaški Slovenci pa, ki smo se udeležili slavnosti, nikoli ne pozabimo prekrasnega dneva, presrčnega sprejema po naših goriških bratih, slavnost je povzdigovala naša srca in nas okrepila in navdušila za nadaljne težke borbe.

Ko smo se ob 8. uri zvečer ločili od naših bratov, pozdravljale so se še naše zastave s zastavami raznih društev z Go-

riškega tam pred hišo župana solkanskega in prav veličasten moment je bil, ko je nakrat začelo ljudstvo možko in žensko peti „Hej Slovani“. Ganjenega srca smo si segali v roke in si obečali, da se prihodnje leto zopet snidemo kje na Goriškem.

Mnogo je bilo pisarjenja v italijanskih listih zaradi izleta tržaških Slovencev, liberalnega in kulturnega naroda, kakor se sam prav po krivici zove, glasila so uže pred izletom opozarjala policijo na nas ter pretila, da bodo neredi, ako policija tržaškim Slovincem ne prepove izleta, in nekda sam župan goriški je šel prosit zdaj v Gorici bivajočega tržaškega namestnika, da prepove izlet. Vidi se iz tega, da bi Italijani najrajše videli, da bi vlada izdala dekret, da morajo vsi Slovenci na Primorskem v 24 urah popustiti hiše in dom, — in merodajni krogi žalibože, to grdo agitacijo gledajo mirnim okom. akoprem je dokazano, da je poitalijančevanje na Primorskem neavstrijski čin, nepatriotično počenjanje prve vrste. — Po izletu so isti italijanski listi in z njimi tudi nek oficijozni list v svojih poročilih o izletu in slavnosti v Solkanu nakopčili vse polno laži, poročali so, da se je nekdo v Solkanu pri slavnosti ubil, še celo smrt odličnega rodoljuba so vpleli v to zadevo, nadalje so kričali, da so naši provocirali in da je morala policija poseči vmes, pa vsega tega ni bilo čisto nič, in mi sami smo poprašali pri policiji v Gorici, ako je bil najmanjši nered, in policija nam je potrdila, da so se naši vedli pošteno in popolnoma mirno. — Provocirati so pač hoteli v Gorici štirje plačani pobalini na Korenu, pa za te se niso naši ljudje, ki so se zvečer peljali na postajo, niti zmedli. — Provocirali so nas ti semitsko nersramni listi, ki so nas krivili dejanj, katere so sami izmislili in na ostudni način svojim vernim predstavili.

Mi smo vse to videli, slišali, čitali in se ne ustrašili — ampak obžalovali toliko spridenost.

Izlet in slavnost pa ima za to za nas Slovence toliko večjo veljavo, pamtili jo bomo za vse čase, in ako Bog dade, ponavljali bomo take izlete, ne da spridence dražimo, ampak sebi koristimo. Slava goriškim Slovincem, posebno pa Solkancem, ki so nas tržaške brate tako lepo sprejeli!

Izlet na Sv. Goro je imel poleg moralnega vspeha tudi lep materialni vspeh za del. podp. društvo, kakor kaže ta račun: Za prodane vozne listke se je dobilo 710 gld. Troški za vlak in drugi mali 592 gld. 94 kr., ostane čistega 117 gld. 26 kr., katera svoto se porabi za pomnoženje društvenega pokojninskega zaloge. Odbor del. podp. društva pa je v svojej zadnjaji seji sklenol, da se v spomin na ta dan na vrhu Sv. Gore postavi majhen kamenit spomenik.

Politični pregled.

Notranje dežele.

V seji poslanske zbornice 12. t. m. se je nadalje pletlo pričkanje o udanosti in iredentizmu mesta Trsta. Poslanca Rafaela Luzzatto je načelnik posvaril, ker je nasproti poslancema Klunu in Šukljeju rabil besedo obrekovanje. Luzzatto se je potem zagovarjal ter rekel, da je poslanec Klun v svojem govoru mesto Trst i njegovo oficijelno zastopstvo, mestni svet, obdolžil iredentizma in zato je kakor zastopnik mesta Trsta dolžen zoper to protestirati. Gosp. poslanec Šuklje pa je le sebi, to se pravi, slovenskeji stranki prilastil domoljubje ter rekel, da le njegova stranka ne gleda v zunanje dežele ter od tam ne pričakuje rešitelja. To pa ni tako, to ni bilo in tudi ne bo tako. Avstrijskega domoljuba se ne bomo od nobene stranke, tudi ne od gospodov Slovencev učili. Tako poslanec Luzzatto trdi v državnem zboru. pri nekeji drugeji priliki je pa vse drugače govoril o rudečem mestnem zboru. — Tudi poslanca Kluna je načelnik posvaril, ker je rabil besede: Taka sumničenja so na mestu v tržaškem mestnem svetu. Grof Coronini je tudi protestiral zoper sumničenja, katera se pogosto valé na italijansko prebivalstvo južnih kronovin. On se potem upira resoluciji, podaneji od proračunskega odseka, v katereji se vladi naroča, naj se na nižjih državnih gimnazijah v Gorici, Trstu, Mariboru in Celji ustanove slovenske paralelke, na nižjeji gimnaziji, ki se ima iz Pazina v Pulj premestiti, pa hrvatske pararelke in pričeti se z šolskim letom 1887/88. On pripoznava potrebo, da se mladini prvi poduk daje v materinem

jeziku. A to ne velja le za Slovence, temuč tudi za Italijane. On tedaj predlaga ustanovitev slovenskih in italijanskih pararelek po potrebi na nižjih razredih srednjih šol z nemškim učnim jezikom v Gorici in Trstu, in slovenskih pararelek na spodnjih razredih srednjih šol v Mariboru in Celji.

V seji 13. t. m. je poročevalec dotičnega odseka Jaworski razlagal o zakonu glede tega, koliko ima vsaka državna polovica donasati k skupnim stroškom. Plener ni sicer zadovoljen s predlogo, pravi pa, da bo levica v domoljubnem zatajevanji zanjo glasovala. Poslanec Poklukar proračuni dozdane razmere deležev ter pravi, da je sedanje razmerje obema državnima polovicama primerno in priporoča sprejem. Po poročevalčevji konečnej besedi se je zakon v drugem in tretjem čitanji sprejel. Pričela se je potem razprava o proračunu naučnega ministerstva in sprejela se najprej resolucija glede ustanovitve slovenskih in italijanskih pararelek na nižjih gimnazijah v Gorici in Trstu, oziroma Mariboru, Celju, Pazinu in Pulju. Naslov „šolske knjižnice“ se je sprejel i nato se začela razprava o naslovu „obrtni poduk“. Poslanec Sigmund govori za pomnožitev obrtnih strokovnih šol, in za ustanovitev glasbenih šol, posebno v Rudnih gorah, kder je siromaštvo veliko. Poslanec knez Hohenlohe pravi, da na Primorskem nobena narodnost druge ne zatira, da se v prvi vrsti čutijo vsi kakor Avstrijci in za Avstrijo delajo. Govornik prosi ministra, naj še v prihodnje skrbi za šolo ter se ne daje motiti po težnjah narodnih strank. Za obrtno šolo v Trstu je gotovo zelo koristno, če je učni jezik kak kulturni jezik in pomisliti je tudi na važnost trgovine z vshodom; vendar naj se Slovenci podučujejo v slovenskem jeziku. Govornik taji iredentizem na Primorskem. Tamošnji Italijani so prav tako domoljubni kakor Slovenci in Nemci in državi popolnoma zvesti. Poslanec Richter priporoča jedinstven učni načrt za vse obrtne šole, kakor tudi jedinstveno vredbo trgovinskega poduka. Minister Gautsch izjavi, da glasbena šola v Rudnih gorah (Breznici) ni potrebna, ali glede ustanovitve šol za lesno obrt so predloge uže dovršene. O trgovinskem poduku ministerstvo skoraj gotovo še letos poda predlogo. Poslanec Burgstaller je protestiral zoper ponavljajoča se sumničenja italijanskega prebivalstva v Trstu. Potem se je sprejel sklep razprave.

V seji 14. t. m. je zahteval minister za deželno bran 65.000 gld. dodatnega kredita, da se poviša število žandarjev. Potem se je nadaljevala proračunska razprava. Govorila sta glavna govornika Wenzliczka (zoper), ki je posebno grajal razmere na tako imenovanih zapovedanih šolah in priporočal telovadstvo na obrtnih šolah, in knez Czartoryski (za), ki je pobijal izjave kneza Hohenlohe in posebne naglašal obrtno šolo v Galiciji. Potem se je sprejel naslov „obtni poduk“ in tudi brez razprave naslov „posebna učilišča“. Nazadnje se je začela razprava o ljudskih šolah in sprejeli so se še ostali naslovi proračuna naučnega ministerstva.

V seji 16. t. m. se je pričela razprava o proračunu finančnega ministerstva. Finančni minister je odgovoril na Heilbergove izjave, sklical se na pojasnila v splošnej razpravi, da je primanjkljaj zadnjega leta neznamen, ako se ne jemlje ozir na one izvanredne kredite, katere ste dovolili delegaciji, ker so bili potrebni. Minister v prihodnjem zasedanju predloži nasvete o nekaterih davkovskih predlogih; cena soli se zdaj še ne more znižati. Govorilo je več govornikov, Burgstaller je priporočal resolucijo, naj vlada vzame zajem, ki se bo rabil izključljivo za dela pri železnicah, lukah in kanalih. Potem se je sprejel naslov „osrednje vodstvo“. V večernej seji je poslanec Ausserer spet posegel v narodnostno prašanje in rekel, da sta ministra Pražak in Dunajewski najsrdečjša sovražnika nemškega ljudstva. Poslanca Kreuzig in Kronaweter sta tožila o postopanju davkoskih upraviteljev. Sprejelo se je več naslovov brez bistvene razprave.

Deželnim zborom onih dežel, katere niso še vredile zdravstvene službe v občinah, pošlje vlada za prvo prihodnje zasedanje dotično zakonsko osnovo. Ti deželni zbori so: dolenje-avstrijski, gorenje-avstrijski, solnograški, kranjski, isterski, tržaški, češki, sleski, gališki in bukovinski.

Vnanje dežele.

Srbska dolgotrajna ministerska kriza je poravnana. Stara vlada ostane na krmilu.

Slovenska liturgija katoliške cerkve v Črnejgori je zagotovljena. Glas Črnogorca namreč piše: Zvedeli smo,

da je kneževa vlada dobila z Dunaja pismo, v katerem državni tajnik sv. stola naznanja, da je sv. oče papež Leon XIII. dovolil, da se zopet dá tisti privilegij, kateri so v starih časih rimski papeži, posebno papež Benedikt XIV. dali in potrdili, namreč, da se bo v rimsko-katoliških cerkvah vrhovne barske vladikovine sveta liturgija v slovanskem jeziku brala.

Iz Bolgarije se preklicuje vest, da vlada misli sklicati veliko sobranje; temu nasproti pa se v Havas poroča, da se sobranje k malu skliče, da proglasi neodvisnost Bolgarije in vshodnje Rumelije in da krono ponudi sinu montpensierskega vojvode ali pa šartskemu vojvodi.

Ruski car s carico in prestolnikom je 15. t. m. odpotoval na južno Rusko. Tudi srbska kraljica je uže tja odpotovala; 15. t. m. je bila v Bukrešu, danes pa je menda uže na ruskeji zemlji.

V Moskvi so te dni praznovali jubilej Slavjanskega; ko so bili zbrani pri slavnosti, dospelo je telegrafično voščilo od francoskega vojnega ministra Boulangerja. To voščilo se je pred vrati javno prečitalo ter je vzbudilo veliko navdušenost. V dvorani pa so se čuli klici: odgovorite! Sestavil se je odgovor in tudi prečital. Tudi znani Pasteur je brzojavno čestital Slavjanskemu; konec njegove čestitke se je glasil: „Vivent Russie et France unies!“ (Živeli Rusija in Francoska združeni).

Iz Petersburga se poroča, da je afganska mejna komisija imela 11. t. m. zadnjo sejo. Ker se porazum ni dosegel, sklenoli ste obe stranki, to stvar izročiti svojima vladama.

V Italiji se prosto ljudstvo vedno bolj navdušuje za papeža. V katedrali v Este je 13. t. m. zborovalo 4000 romarjev in sklenoli so, z v semi močmi delati na to, da papež zopet pridobi posvetno oblast. Zapustili so zbor s klicem: V Rim! V Rim! Rim ali smrt!

Francoske vlade vabilo k udeležitvi razstave v letu 1889 odbije vseh pet velevlasti. Nobena teh držav se razstave ne udeleži, nobena ne izvoli komisarjev i ne prevzame prostora za pridelke svojih dežel. Zasebnikom bo pa dano na izvolje, udeležiti se ali ne. Vzroka te neudeležitve ni treba iskati; konservativne in monarhične vlade ne morejo slaviti francoske revolucije, v katere stoletni spomin se razstava napravi.

V Belgiji se je zopet 10.000 delavcev v premogišjih odpovedalo delu. Vojaki so zasedli več krajev, da vzdržé mir.

Iz Krete se poroča, da je tamna narodna skupščina, v katereji je večina kristijanov, izdala dekret, s katerim ljudstvu ukazuje, da ne sme davkov plačevati upravnikom in žendarjem pa, naj službo pusté. To se je sklenolo vsled tega, ker turška vlada ni hotela davkov znižati. Stanje je ozbiljno.

V španjskem državnem zboru so 10. t. m. kubanski poslanci slovesno izjavili, da ne bodo mogli ovreči gibanja za združitev z severnimi ameriškimi državami, ako vlada naglo ne dovoli večje svobode ter ne zboljša trgovinsko-političnega in gospodarskega stanja španjskih posestev v zahodnji Indiji. Minister Moret je v vladinem imenu odgovoril, da vlada ne dovoli samouprave na Kubi, zagotovil pa je finančno-politične prevredbe in se bo jemal poseben ozir na kubanske interese pri vredbi trgovinsko-političnih razmer z severno Ameriko; tudi zahteva, da se mu dovoli čas za izvršitev zagotovljenih prevredb. — Na španjske prevredbe se ni dosti zanašati, pa če tudi se izvrše, ubranijo vendar ne, da ne bi se prej ali slej združila zapadna Indija z severno Ameriko, ker je v vsakem oziru, tudi v geografičnem, bolj navezana na Ameriko, nego na Evropo.

DOPISI.

Iz Kamnika, 12. maja 1887. Dan ednajstega maja je neizrečeno pomenljiv za naše mesto. Strah in groza me spreleta še sedaj, ko Vam to pišem. Skušal Vam bodem popisati strašanske trenutke, a vem, da bode moje pero preslabotno to tako opisati, kakor je bilo. V našem mestu je c. kr. fabrika (tovarna) za smodnik. Dve nesreči smo uže prebili, ko je namreč smodnik eksplodiral, a tretja, pred katero se je vsak uže groze tresel, ker glas bil je v obče po mestu, kedar se uname žveplo in solitar v tovarni: beži, kolikor te noge neso, pusti dom in reši sam sebe, ta nas je včeraj dohitela. Ob poludnajstjej uri trobentač ognjegascv dirjaje trobi po mestu, zvonilo je plat zvona in strašen

vik in krik se je razlegal po mestu: Smodnišnica gori! S početkom je ljudstvo dirjalo na pogorišče, kder se je v rafineriji za solitar unelo po nemarnosti delalca, ki je žrjavico na tla, se solitarjem navzeta, tresel. V trenutku se je ogenj razširil in pri tem ranil tri: dva lahko, a enemu je desno nogo v piščalih popolnoma zdrobilo tako, da je z največjo težavo prilezel na prosto, ker s početkom ni bilo brze pomoči. Ogenj se je prijel podstrešja in kakor bi bilo vse z oljem namazano — tako hitro je plamen obližoval trame, vsa rafinerija je zgubljena. Na levo stoje delalnice, ki so tikoma z gorečim poslopjem, le visok zid proti požaru je zadržal daljno širjenje proti levi, toda vse drugače je bilo proti desni, tu je pretela največja nesreča, plamen je švigal visoko v zrak in se zdaj po vrhu strehe vlegel, a črn, gost dim se je valil v zrak, žarki so leteli pod nebom tako, da je bil grozen pogled. Ogenj je z nečuvno naglostjo segal okoli sebe in se pomikal vedno bolj proti desni, tja, kjer so bile neizmerne zaloge solitarja (nad 5000 sodov, a v vsakem sodu nad 5 centov) od tu naprej nakopičenega ti je pa žvepla, pred katerim mora vse poginoti, ako se uname, na več ur v okoli, več od 10.000 (deset tisoč) ton, to je nad 200.000 centov. Tu sem so obrnoli ognjegasci svojo največjo silo, ter so zabranjevali kakor in kolikor so mogli in zabranili so. Le vrata od rafinerije do zaloga solitarja naj bi bile pogorele, potem bi bil pa ogenj planil na sode solitarja in potem z Bogom Kamnik, in jaz bi Vam danes ne pisal poročila. Vse bi bilo zadušeno od žveplene smradu (Schwefel - Säure). Ogenj so potem lokalizirali, tako, da od poljudne ni bilo nikake nevarnosti več. Sedaj naj Vam pa še opišem, kaj se je v mestu in zunaj mesta godilo. Koj, ko so zagnali hrup da gori, bežalo, dirjalo je vse navskriž, nihče ni vedel, kam naj bi se bil obrnol. Deca je bila iz šol izpuščena, ki je gnala strašen jok, ker je videla da vse beži. Matere so klicale svoje ljube otroke, tam je zopet oče v naročju nesel malo dete, a vse je bilo blede, prestrašeno in strašansko je bilo videti vse to. Vsak gospodar je spravil doma hitro vse v red, zaprl okna in duri, ter zapustil se svojimi dom in posestvo. Mislili smo, da se morda nikoli več ne povrnemo v naš rojstveni kraj. Kedor je imel konja in voz, bil je najbolje preakrben, a gorje je bilo starim in bolnim, pustili so jih v hišah, ter jih izročili osodi. Neizrečeno ganljiv prizor je bil zunaj mesta in po polji, vse je bežalo, jokalo, kričalo in krčevitim srcem poslavljal se od ljubega doma. Bliznje vasi so bile napolnjene meščanov, a tudi tukaj ne bi bili varni, ako bi bilo žveplo pričelo goreti, a kako žalosten pogled bil je po mestu, ko sem se vrnil eden mej prvimi nazaj: vse duri zaprte, ulice prazne, nijednega človeka ni bilo videti pri belem dnevu, le od daleč se je čul krik s pogorišča. Pomislite le to, ako vi v sobi deset žveplene vprašnete, smrdi neznosno, a sedaj toliko centov žvepla v najmanjši bližini požara! Naše mesto, ki ima tako krasno lego in še krasnejšo okolico, pač ni brez nevarnosti, in reči smem, da se bodo sedaj tujci ogibali nas, kakor da bi bili kužni. Da se je ogenj lokaliziral in daljna nesreča mesta obvarovala, gre v prvej vrsti hvala našim ognjegascem, osobito plezalcem, ki so življenje svoje tvegali, da so ohranili mesto. Naši ognjegasci zaslužijo pač lepega darila, a ne samo puhle pohvale. Ko bi njih ne bilo, zgorelo bi bilo vse in škoda Bog zna koliko sto in sto tisočev. Škoda je sedaj velika, a ne še dognana, ker v naglici se ne more natančno določiti. Na brzojavni poziv došli so nam v pomoč Domžalci in kmalo na to Ljubljanci s parno brizgalnico, ter mnogo artilerije. Za njimi pripeljala se je mnogo gospode, med njimi baron Winkler, grof Thurn in mnogo častnikov. Kaj se sedaj ukrene v obrambo mesta, tega smo zelo radovedni. Še enkrat pa izrekamo vrlim ognjegascem kamniškim najiskrenejšo zahvalo za njihovo brezmejno požrtvovalnost, da so rešili nas, naše ljube in mili dom. Bog živi vrle ognjegasce kamniške! Kamničani! Vaša dolžnost pa je, da se sedaj proti njim skazete hvaležne in jih ob gotovih prilikah podpirate po svojih močeh. Srčna hvala tudi Domžalcem in Ljubljancem za njihovo bratovsko ljubezen in vzajemnost. Bog vas živi, ki ste nas oteli gotove in strašanske smrti!

Domače vesti.

Visoki gosti. Nadvojvoda Oton je odpotoval po dvodnevem obisku v ponde-

ljek zopet na Dunaj. — FZM. bar. Kuhn se je podal po pregledanju tržaške posadke v Koper.

Za vodjo nove državne obrtne šole v Trstu, ki se odpre v prihodnjem šolskem letu, bil je imenovan profesor državne obrtne šole na Dunaji, arhitekt Karol Hesky.

Premeščenje. Tržaškega deželnega namestništva svetovalca, Aleksandra Šemerl, premestil je cesar na izprazneno mesto vladnega svetovalca v Ljubljano.

Imenovanje. Okrajni sodnik v pokoji, Vigil Pitscheider, je bil imenovan notarjem v Buzetu. Z naslovom in značajem svetovalca deželnega sodišča umirovljeni tajnik Ivan Perozzi je bil imenovan notarjem za Cervinjan. G. dr. Peter Lahar, vežbenik pri tukajšnjem namestništvu je imenovan začasnim namestniškim konceptistom.

V seji tržaškega mestnega zbora v ponedeljek se je nadaljevalo drugo čitanje dogovora trgovinske zbornice in mestne občine radi zgradbe dokov. Ostale točke so bile z neznatnimi spremembami sprejete, ter se je zatem takoj začelo tretje čitanje. Važnejša deloča, koja je bila sprejeta po predlogu zastopnika Combi, je, da se morejo odstopivši člani ravnateljstva zopet voliti. Slednjič je predložil zast. dr. Piccoli, da se vloži prošja vladi, da se odpravi enakodobno prosti luki v Trstu in na Reki, ker bi imel Trst silno škodo, ako za njim še prosta luka na Reki obstoji. Predlog je bil sprejet. Zatem se je izrekla še zahvala zbora odbornikom mestne občine za trud, kojega jim je prizadelo sestavljanje dogovora. Seja je bila končana ob pol 9. uri zvečer.

Mestna delegacija je dovolila svoto 116 gl. 80 kr., koja je prekoračila določen iznos 150 gl. za potrebne naredbe proti razširjanju kôz in dovolila nadalje še 200 gl. v to svrhu.

Razpisane službe. Mesto okrajnega predstojnika za mestni okraj Barriera vecchia; letna plača skupno 600 for. Prošnje do 5. junija magistratnemu zapisnemu uradu. — Mesto blagajnika in služba ključarja pri mestnej zastavljalnici; prvi za letno plačo 1400 gl. in 300 gl. stanarine, drugi 1000 gl. plače in 200 gl. stanarine. Jamčevina v iznosu letne plače. Prošnje do 31. maja zapisnemu uradu.

Voda za Lonjer in Gropado. Za vožnjo vode, koja potrebuje imenovana kraja, je bila določena svota 7 gl. 50 nč. na dan in to za tri svote.

„Slovanska čitalnica“ v Trstu je imela v nedeljo zvečer svoj redni letni občni zbor, na katerem je poročal tajnik, g. prof. J. Macher o jako uspešnem delovanju društva. Podpredsednik in denarničar, za čitalnico mnogo zasluženi g. A. Truden, je predložil letni račun, iz števil katerega se lahko posname, na kakej stopinji je tržaška čitalnica mej slovenskimi narodnimi društvi. Imela je namreč čitalnica v prešleji upravni dobi enega leta dohodkov f. 5424-29, troškov pa „5299-60, ostalo je še v denarnici f. 124-69. To so številke, ki jako ugodno govore za tržaško čitalnico. — Iz poročila tajnika smo tudi izvedeli, da se čitalnica letos preseli iz veljavnih uzrokov, katerih jeden je tudi ta, da so pod čitalnico osnovali ljudsko kuhinjo, v nove prostore, in proračun kaže, da bode čitalnica v novih prostorih še boljše izhajala. Konečno se je volil nov odbor in izvoljeni so bili: za predsednika: g. Mate Polić; za odbornike pa gg.: dr. Andrej Stanger, prof. Macher, prof. dr. K. Glaser, Anton Truden, Ivan Mankoč, Lovro Žvab, J. Bunc in J. Kavčič; za namestnike gg.: A. Žbona, A. Pekić in dr. Matej Vitezić. — Naša tržaška čitalnica stoji torej krepko in ima tudi veliko vrednost v inventaru (pohištvu) in v knjižnici.

„Tržaško podporno in bralno društvo“ v Trstu je lansko leto, kljub hude bolezni kolere, katera je tukaj razsajala, še bolje napredovalo v primeri z drugimi leti, in tudi društveno premoženje se je primerno povečalo, namreč za 603 gl., tako da znaša sedaj 2597 gl. Ta imetek je na razne načine na obresti naložen, v Kranjskeje hranilnici je naloženih 1000 gl. za ostali znesek so se večidel nakupile najbolj srečke, katere tudi obresti prinašajo in zraven tudi upanje na dobitke. — Rednih udov koncem leta 1886 je bilo 96 in rednih družabnic 79, bralnih udov 16 in podpornih 12.

Posebno važnost pa ima to društvo, kakor nobeno drugo v Trstu ne in sicer to: ako bi se imelo društvo razdružiti po sklepu c. kr. vlade, razdeli se vse društveno premoženje med one, ki so bili v času razdruženja redni udje in sicer po

dotičnih posebnih odborovih določbah. Ko bi se pa društvo razdružilo po sklepu občnega zbora, tedaj se vloži društveno premoženje v penzijski fond s posebnimi določili, po katerih imajo pravico do penzije in zgoraj omenjenega razdeljenja društvenega premoženja vsi redni udje, ki so v času razdruženja še društvene pravice uživali. Po smrti vsacega uda imajo tudi žena ali otroci vse iste pravice do penzije. Kdo bode po razdelitvi društva penzijski fond administriral in nadzoroval, odloči zadnji občni zbor. Ako pride do razdruženja, kakor rečeno, tedaj se bode ta likvidacija vršila pod kontrolo c. kr. gosposke.

Toraj je želeli, da bi to krepko društvo še bolje napredovalo in se kmali smelo primerjati z drugim bratskim društvom, ker proti Trstu in čisto slov. okolici je število udov obeh slov. društev le pičlo, toraj Slovani, probujajte se in podajte si roke!

Izlet „Unione Ginnastica“ k Lovcu.

Imenovano lahonsko društvo je napovedalo za nedeljo izlet k Lovcu, torej v tržaško okolico, ki je povsem čisto slovenska, in mi, akoprem se ne štlimo z liberalnim perjem, nismo kričali po policiji, ter jo prosili, da bi prepovedala izlet; ampak smo nekaterim Slovencem, katerim ta izlet ni bil prav, rekli, naj bodo tolerantni in naj tudi Lahonom ne kalijo veselja. V tem se razločuje naš liberalizem od lahonskega. Popis izleta nam je prinesel v ponedeljek nek patriotičen žid, ki se je tudi udeležil izleta, in katerega ime smemo na vsako zahtevo tudi objaviti, ker se poročevalec noče zakrivati. Ta nam je poročal tako le: „Ob 6. uri zvečer je šla rajda kakih 300 mož, udov „Unione Ginnastica“ v opravi in civilno z godbo po bošketu k Lovcu; poznam skoro vse te ude in reči morem, da je bilo mej njimi 95% židov, mojih sovnikov; za njimi in pred njimi se je peljalo kakih 50—60 kočij in v teh so sedeli sploh sami moji sovnik in sovnice; vsa stvar je imela toraj uprav židovski značaj. Pri lovcu je godba godla več znanih Lahonom prijetnih komadov, poslušalci pa so vedno vpili: „Evviva Trieste libera“. Napivali so tudi svobodi Trsta, katero svobodo pa je treba razumeti „cum grano salis“. Ko so se vračali, vsi pot so vpili: „Evviva Trieste libera“, nekateri pa so dostavljali „Morte“, drugi „Merda agli schiavi“, „Merda a Nabergoj!“ (Nekateri smrt, drugi blato ščavom, blato Nabergoju). To kričanje je trajalo, dokler niso prišli v telovadnico. Jaz sem skušal enkrat zaklicati „Evviva l'Austria“; toda bližnji so me čudno pogledali, ter začeli mej seboj godrnjati „Guarda una figura porca del „Soldo“. Mene je prišla jeza, ko sem čul, kako moji sovnik zaničujejo Slovence, ki so vsi dobri Avstrijci, pa bas zato jih še bolj zaničujejo. Da so Slovenci tako surovi, kakor so se ti gospodje pokazali, začelo bi letati kamenje po bošketu; toda Slovenci so dobri ljudje, ki nikoli nobenemu slabega ne prizadevajo, jaz in drugi patrijotje tržaški, rodoma Italijani, mnogo občujemo z njimi, pa prepričali smo se, da znajo spoštovati vsak narod in bas zato je obžalovanja vredno, da jih nekateri ljudje smejo na tak način izzivati in dražiti“. — To so besede poštenega žida, katerim ne trebamo nič dati, razun banskega lorda.

Tržaške novosti:

Samomor. 57letni posestnik Albert Norsa je uže nekaj časa na duhu bolan. Včeraj je imel zopet Bog ve kakšne grozne misli v svojih bolnih možganih in naenkrat skoči na ulico skozi okno svojega v 3. nadstropju ležečega stanovanja v hiši št. 2 na starem trgu. Odnegli so nesrečneža takoj v bolnico, kateri je pa popoti umrl.

Policijsko. Težak Josip Maurich je iz golj lubezni svoje ljubici Domeniki Uljanč prilepil tako silovito zausnico, da je morala v bolnico. Nežnega ljubicea so zaprli.

Sodnijsko. Anton Qualizza, 28 l. star, rodoma iz Trsta, koji je bil zabodel 14. februarja Ferdinanda Bidoli po kratkem prepiru nož v trebuh, je bil obsojen na smesčno ječo in na odškodnino f. 54-90 ranjenemu. — 41letna Matilda Gortan je dobila 5 mesecev ječe, ker je proneverila razne dragocenosti, koje jej je zaupala gospa Franja Klenovac. — Peter Boccasini, oče 4 otrok, ima čudno navado dokazati svojej ženi zakonsko ljubezen. Ne samo, da jo je brezsrčno pretepal, grozil se jej je tudi dan na dan, da jo zadavi in reza jo je mislil 3. marta z neko oedejo zadušiti. Z nadčloveško silo se je nesrečna žena smrti rešila in pobegnola svojemu ljubeznivemu soprogu. Pred sodnikom je ta živina v človeške podobnosti tajil, toda na temelju nabranih dokazov je bil obsojen

v 15 mesečno ječo. Uboga žena bode vsaj nekoliko časa v miru živela. — Mornarji Andrej Argentin, Anton Predonzan in Fran Ruzzier so ukradli pred nekaterimi tedni na parniku „Intrepido“ več vreč kave. Argentin je dobil 4 mesece, ostala dva po 5 mesecev ječe.

Z Reke nam piše dne 15. t. m. nek tržaški okoličan: Dne 7. maja je bil likof na starej dognani na Reki; imeli so 10 sodov vina in enega mladega voliča za pečenko; bili so vsi veseli in so počeli narodne pesmi peti, ter napivati in živio klicati gospodarjem in našemu cesarju, ker Hrvati so stari narodnjaki; kadar pa so živio klicali, zaživžgala je mlada tržaška pokveka. Vstal je hrup mej težaki in italijanska pokveka se je morala odstraniti z dela in je prišla k nam v šolo delat. Ko pa je mojster zvedel, da v šoli dela, prišel je k našemu mojstru in pokveko so tudi od tukaj odgnali. Da bi povsod tako delali, pa bi iredenti uže vrat zavili. Živeli toraj Hrvati!

Bralno društvo v Kozani (v Brdih) priredi besedo dne 22. maja t. l. na g. Prinčičevem dvorišču. — Spored: 1. Sokolska, A. Foerster moški zbor. 2. Pogled v nedolžno oko, Volarič samospev in klavir. 3. Deklamacija: Najlepši nasmehljaj. 4. Rožici, Volarič mešani zbor. 5. Trogovor: Pravo juaštvo, Stritar. 6. Sporočilo, Tovačovsky moški zbor. 7. Šaljivi prizor: Štrklj. 8. Zvezna Volarič, moški zbor se spremljanjem klavira. 9. Stari stric, burka v 1 dejanji. 10. Sabljenska, Knitl mešani zbor. Po besedi tombola s tremi dobitki in prosta zabava. — Začetek ob 5½ uri popoldne. — Vstopnina za ude 10 kr., za neude 20 kr. Sedež 10 kr. — Beseda se vrši le pri lepem vremenu. — K obilni udeležitvi vabi uljudno.

Odbor. Kakor obična priloga pride v prihodnji številki postava o črnej vojski v slovenskem jeziku. Imeti jo bodo mogli tudi kupovalci v tabakarnah po 5 soldov. V prihodnjih prilogah pa prinesemo obširnejše bolj učeno delo pa popularno predstavljeno: „O Slovanih“. V tem spisu, ki je nekoliko posnet po raznih imenitnih angleških, francoskih in nemških učenjakih, bomo pobijali posebno predsodke, ki vladajo glede Slovanov, posebno Rusov itd. — Naročniki Edinosti si morajo prilogo še naročiti in sicer stane od zdaj naprej do konca leta 75 soldov.

Morske zdravstvene kopelji. Dunajskega občinskega sveta odsek za uboge je sklenol, v letošnjem poletji 60 ubozih skrufoznih otrok poslati v morske zdravstvene kopelji, od teh pošlje 50 v Grad in 10 v Trst. V Gradu ostanejo otroci 50 in v Trstu 100 dni.

Državna uprava in južna železnica. Trgovinsko ministerstvo, kateremu je bila predložena peažna pogodba za progo južne železnice Divača-Ljubljana, misli zahtevati še več predugačeb te pogodbe v prid državnega zaloga. Tako zahteva radelitev tržaškega prometa mej državno in južno železnico. Tržaški promet se ima razdeliti v tri pase, zapadni, od Heba proti Trstu, ima pripasti državnim železnicam, vshodnji, od Oderberga proti Trstu, južnej železnici, srednji pas pa, od Bodenbaha proti Trstu, ima biti skupen. Ker pa se more ta delitev zgoditi le s porazumom drugih udeleženi železnice, zato se vlada pogaja tudi s temi in se dotični sklepi storé v skupnej železniški konferenci 23. maja. Temu zahtevanju se pa posebno upira severno — zahodna železnica, ker se boji velike zgube in prašanje je toraj, če vlada z svojim zahtevanjem prodere.

Poslancu goriškega veleposesta v drž. zboru. Leta 1866 po bitki pri Visu je cesar sam 21. julija telegrafoval v Zader deželnemu zboru dalmatinskemu, pa ne v Gradiško, da se zahvaljuje hrabrem sinovem Dalmacije, ki so se tako smrtonosno borili za Avstrijo pri Visu. — Vseh Furlanov pri avstrijskej mornarici je komaj par sto. Na avstrijskem Furlanskem še ne živi 40.000 Furlanov; gospoda je tam rudeča in mi poznamo mnogo gospodov furlanov, ki dobivajo penzijo iz Garibaldijeve zaloge.

Niže ljudstvo v Cervinjanskem okraju je v resnici patrijotično; toda ekonomično nesrečno in nezadovoljno, zarad kolonijske sisteme, većinoma sili v Ameriko; mnogo ga pa boleha na pelagri.

Fizična in moralna moč tega ljudstva pač ne zadostuje, da bi Sočo samo branilo in tudi ako bi se nadporočnik knez Hohenlohe sam na čelo postavil takej vojski. — Z onim furlanskim ljudstvom smo mi Slovenci dobri prijatelji, in ono nas ne sovraži, kakor nekateri neplemeniti plemenitaji; ono ljudstvo je boljše, nego njega

nepoklicani zagovorniki, le škoda, da je preveč v sponah onih plemenitajev in nekaterih drugih manjših gospodičev, ki sami ubože, ubože tlačijo. Kadar se žaba preveč napihne, se svet smeje.

Banskemu lordu v proslavo:

Rekel si na zboru Dunajskem
Lehkim, Trst nepoznajšim ljudem,
Da si zastopal okolico Tržaško
Celih 16 let uprav junaško;
Pa pozabil si na groše, vince rujno,
Na oblube, ki delal teko nujno,
Kojih pa držal nisi nikedar,
Ker tebi lastna čast le bila mar;
Pozabil nezaupnico volitev,
Strašno razburjenost ti živcev.
Danteja, praviš, da si čital,
Z »guarda e passa« pametnjake ti si pital.
Ki knjige po platnicah le poznajš,
O literaturi niti pojma nemaš.
Najbrže si v kakem protokolu našel
Čitat, ki stokrat v zbornico uže zašel,
Ki Ravnski grof pred 17 leti rabil,
Z njim še mnogi drugi, in pozabil,
Tako da v rabi na str. hi zbornice,
Ga v vseh varijantah uže čvrče.
Tetka tržaška proglasila te akademikom,
Največim Trsta učenjakom,
Trebalo je le 14 dni,
Da kavka zna, kedo si ti,
Da pred tabo na vseh štirih
Moli zlato tele nekrščenih.
Ti slavo pel si njim, Lahonom,
Katere nedavno lovil s »kalamonom«.
Pa kako hvalo ti znajo zdaj?
Može njih liati, tiho protestujejo,
V krogih svojih pa se posvetujejo,
Kako »korenova« postali bi ti vsaj,
Če si, da najboljši si bil vbral,
Da mirno v kotu si molčal.
Ker le kitljo nosi in se vda
Z »htevam kitlje, ne velja,
Če nisi babje slave st,
Pa pojdi, pojdi se solit!

Rafaelu:

Oj Rafael le suči meč,
Ne vrži zopet ga za peč.
Ne rečem, da si lredentist,
Na vsak način pa afarist,
Slavofag predsodkov poln.
Na suhem držiš svoj čoln.
Ti misliš, da Trst edin
Avstrije je pravi sin;
Njemu da »bombonov« mora mati,
Za groše vseh otrok kup'vati
Slovan tebi le je rob,
Njemu gre pokazat' zob.
Oj Rebekin sin,
Slovan je sin planin,
Ki Trstu daje zdrave krvi,
Jerebic, mane in postvri.
Misliš mar, da Avstrija
Bi se ponosna majka bla,
Da ni bil in je Slovan,
Ki zanj stavi se v bran!

Kdaj je človek pijan? To prašanje
je nek ameriški časnik na dolgo in
široko znanstveno razpravljaj. Nek drug
časnik mu je pa prav na kratko odgovoril:
»Kar je Bog svet ustvaril, večidel proti
mraku, v nedeljah in praznikih, pa še po-
prej«.

Javna zahvala.

Podpisani odbor se s tem lepo zahvaljuje
veleč. g. vodju svetišča na sv. Gori za izvrsten
sprejem društva, potem č. g. Valesu za pre-
lepo pridigo, nadalje sl. solkanske občine, po-
srebno pa g. županu Mozetiču, sl. solkanske
čitalnice in sl. odboru kanalske čitalnice za
uprav bratski sprejem dne 8. t. m.

Trst, 15. maja 1887.

ODBOR

»Delalskega« podpornega društva.

RUDEČEGA KRIŽA

pokrajinsko patriotsko pomočno društvo
za Trst i Istro.

P. n. gospodi članovi tega društva so
povabljeni na

VIII. redni občni zbor

koji bode v petek 20. maja t. l. o 11¹/₂
uri dopoldne v malej dvorani borze, koja
se je v to svrhu blagovoljno prepustila.

Trst, 12. maja 1887.

Ravnateljstvo.

Dnevni red:

1. Poročilo in polaganja računa ravnatelj-
stva o upravi leta 1886.
2. Poročilo pregledovalnega poverjenstva.
3. Volitev pregledovalnega poverjenstva
za leto 1887., § 19. društvenih pravil.

Išče se služba.

Mladenec 27 let star, absolviran or-
ganist, z dobrimi spricevali, zmožen slo-
venskega, nemškega in hrvatskega, kakor
tudi prihično talijanskega jezika, išče službe,
bodi si kakor občinski tajnik ali kakoršno
drugo službo ne gleda na plačo. Več se
izve pri opravištvu »Edinosti«. 1—3

Krojačnica A. Bonné.

trg Sv. Katarine št. 1. 36—8
iztekuje fine, cene obleke po najzadnjem kroju.
(Preseli se 24. avgusta t. l. na Corso št. 4, II.
nadstropje, nad uredništvom lista »Il Piccolo«).

KLINIKA

za spolne in želod-
čeve bolezni, nastope
okuženja loslabenja
možke slabosti, polucije, žgečo vodo,
močenje postelje, puščanje krvi, zabijte
vode, in za vse bolezni mehurja, droba
in živcev. Tudi pismeno po najnovejšem
znanstvenem postopku, anju z neškodljivimi
sredstvi. 10—22—104

C. Streetzel,

specijalni zdravnik Lindan am Bodensee.

Za desinfekcijo

karbolno kislino in karbolni prašek se do-
12—2 biva po ceni pri
Paul Hiller & Co., Wien, IV., Favoritenstr. 20.

Med. i chir. dr. Miha Braun, zdravnik,

posebno za bolezni v grlu in požirniku
stanuje v ulici Dogana šte. 2, I. nadstropje,
sprejema bolnike: 4—3
od 8—9. ure zjutraj in od 2—4. popoldne.

Assicurazioni generali.

v Trstu

(duštvo, ustanovljeno leta 1831)

To društvo je raztegnolo svoje delovanje
na vse veje zavarovanja, posebno pa: na zava-
rovanje proti požaru — zavarovanje stekla —
zavarovanje proti toči — zavarovanje po morju
in po kopnem odposlanega blaga in zava-
rovanje na življenje.

Društvena glavnica in reserva
dne 31. decembra 1884 f. 31.490.875 83
Premije za poterjati v nasled-
njih letih f. 21.006.641 33

Glavnica za zavarovanje žive-
nja do 31. decembra 1884. f. 83.174.457 98

Plačana povračila:
a) v letu 1884 f. 8.637.596 13
b) od začetka društva do 31.
decembra 1884. f. 178.423.333 51

Letni računi, izkaz dosedaj plačanih od-
škodovanj, tarife in pogoje za zavarovanja in
sploh vsa natančnejša pojasnila s dobé v Trstu
u uradu društva: Via della Stazione v lastnj
palati. 22—36

SREBRNICO

ozdravlja po najnovejšem načinu profesorja
Wilkenzona popolnoma in stalno.

Prospekt zastoj.

Karol Kreikenbaum

6 Braunschweig. 13—52

Na obroke! (63—70)

raje pohištvo tapecarije, razno strižno-
blago za obroke ure vsake vrste

M. Coreni

via della Legna šte. 1 P. II.

J. S. IRK

Androna Gusion št. 2 v Trstu

priporoča veliko zalogo sadja vsake vrste
najboljših plemen na drobno in debelo. —
Prevzame vsako pošiljatev na deželo, ka-
tera se izvrši točno in solidno. 100 34

Zlata kolajna

1878.

Začasni diplom

Trst 1882

Cos. KP.

Zlata kolajna

Amsterdam 1883.

Začasni diplom

Gradec 1880

NAJVIŠJE PRIZNANJE!

Johannisbrunnen

(v porabi od leta 1811)

je jako ukusna, naravno kislja svežina pijača, posebno ako se mša z lahkim
vinom ali s sadnim sokom; alkalični, zdravstven vrelce, kojaga kemično sa-
stavljeneje ga sposobljuje posebno za dobro probavljanje, kajti ima v sebi og-
ljeno kislino in nekaj navadnih soli. Zato je ta kislja voda jako koristna, ako
se rabi dalj časa dietično.

Glavno skladišče: Trst, ulica Ghega 9

Ravnateljstvo vre'ca

2—2

in mineralnih voda v Gleichenbergu in Johannishunu

TRŽASKA HRANILNICA

Sprejemlje denarne vloge v bankovcih od
od 50 solid do vsacega zneska vsak
dan v tednu razen praznikov, in to
od 9—12 ure opoldne. Ob nedeljah
pa od 10—11. ure zjutraj. Obrestni
na knjižice. 3%
Plačuje vsak dan od 9—12. ure opoldne.
Zneske od 50 gld. precej, od 50—100
je treba 1 dan odpovedati, 100—1000
3 dni in čez 1000 pa 5 dni popr-
j. Ekomptuje manjice domicilirane na trža-
skem trgu po 3%
Posojuje na državne papirje avstro-ogrske
do 1000 gld. po 5%
višje zneske v tekočem računu po 4%
Daje denar proti vključenju na posestva
v Trstu. Obrestni po dogovoru.
TRST, 1. oktobra 1886. 10—24

Neizgorljive lepenke za streho

dobivajo se 4 izvrstne baže in po jako
nizkej ceni. Tudi sprejema poprave streh
in novo pokrivanje 2-12
Paul Hiller & Co., Wien, IV., Favoritenstr. 20.

FILIALE IN TRIESTE

dell' i. r. priv.

Stabilimento austr. di Credito

per Commercio ed Industria.

Versamenti in contanti.

Banconote:

2 1/2 % annuo interesse verso preavviso di 4 giorni
2 1/2 % : : : : 8 :
8 : : : : 30 :

Napoleoni:

2 1/2 % annuo interesse verso preavviso di 4 giorni
2 1/2 % : : : : 3 mesi
3 : : : : 6 :

Banco Giro:

Banconote 2% sopra qualunque somma

Napoleoni senza interessi

Assegni

sopra Vienna, Praga, Pest, Bruna, Troppavia
Leopoli, Fiume nonché su Agram, Arad, Bol-
zano, Graz, Hermannstadt, Innsbruck, Kla-
genfurt, Lubiana, Salsburgo — franco spese

Acquisti e Vendite

di valori, divise e incasso couponi 1/2 % provvig.

Antecipazioni

sopra Warrants in contanti, interesse da con-
venirsi.

Mediante apertura di credito a

Londra o Parigi 1/2 % provvig.

per 3 mesi.

Valori 5 1/2 % interesse annuo sino l'im-
porto di 1000 per importi supe-
riori da convenirsi.

Depositi in Custodia.

Si accettano in custodia carte di valore, monete
oro e d'argento bankonote estere ecc. a
condizioni da convenirsi

Trieste, Marzo 1886

20—48

Ljubljanski Zvon.

Gld. 4.60.

Gld. 2.30. -- Gld. 1.15.

Pri

JULIJU GRIMM,

dežnikar, Barriera Vecchia št. 18
je zelo bogata zaloga solnčnikov za go-
spe, za jako nizke cene. — Solnčniki
za gospode od 90 novč. naprej. — Naj-
novejši »Entrecots« za gospe, svilnati in
pol svilnati. — Mali dežniki za otroke
od 25 novč. naprej. Zaloga dežnikov iz
avile, satina, volne in bombaža. Sprejemajo
se popravki za jako nizke cene. 78—104

Najboljša in najcenejša barva za les je

karbolni lak

za vrtno ograje, zagraje, poljska orodja
itd. itd.

Paul Hiller & Co. in Wien

IV., Favoritenstrasse 20.

Kisla voda, kopelišče
RADENCE
v svoji jakobi obilo natro-
lithion-kislinov. Garo-
dovi pekusi so dokla-
zali, da je ogljeno-
kislj Lithion pri
protinških bole-
stih najboljša
in najgostejša
dravilo. 1—36
Pri Radenci kisla voda je najboljša samostojna
voda. Vseled
o iloga og-
ljenokisljka,
natron in li-
thion je rad-
nanska kislja voda
k v spedičnim pri-
sti u, kamoli v
zodi, m hurji v
can, rlati šit, bramori,
brah ru, slat nio, z-
nih bol-znih in pri katarih
v obde. Kovelj, stanovanja,
restavracija restavracija čena.

Zaloge: F. Plautz v Ljubljani, P. Söllinger via gppn
v Trstu, A. Mazzoli v Gorici v Celju in Mariboru.

Museo Meyerott

zemljišče Ralli, proti Giardino Pubbico
u Trstu

Podpisani časti se objaviti ovime sl.
občinstvu, kao takodjer i c. kr. vojničkoj
posadi, da će današnjim danom biti u nje-
govom muzeju nova izložba slikah. U nadi,
da će štovani posjetitelji i ljubitelji umjet-
nosti sa ovom drugom izložbom biti pod-
puno zadovoljni, moleći za obilni posjet,
bilježi se sa dubokim štovanjem
3—2 J. MEYEROTT.

Glavni zgo-
dit. event.
500.000
marakah.

Oglas
sreće

Za
sgoditke
amči
država.

Poziv na sudjelovanje kod
Lutrijskog srećkanja
koje garantira Hamburg iz kojeg će se stalno
7 milijuna 222.000 marakah
dobiti.

Sgoditci ove unosne novčane utjebe, koja
sastoji polag uaceta od samih 97.000 sre-
ćkanja, jesu slijedi: Najveći sgoditak jest
8—15 event. 500.000 mar.

marak.	marak.
Premija 300.000	16 sgoditak a 5.000
1 sgoditak a 300.000	106 sgoditak a 3.000
2 sgoditak a 100.000	256 sgoditak a 2.000
1 sgoditak a 80.000	512 sgoditak a 1.000
1 sgoditak a 75.000	791 sgoditak a 500
2 sgoditak a 70.000	15 sgod. a 300, 200, 150
1 sgoditak a 60.000	30.000 sgoditak a 1.15
2 sgoditak a 50.000	7990 sgod. a 124, 100, 94
1 sgoditak a 30.000	7850 sgod. a 67, 10, 20
5 sgoditak a 20.000	ukupno
20 sgoditak a 10.000	48.700 sgoditakah

ovakvih izadje sigurno u malo mjeseci
u 7 odjelah. Glavni sgoditak i reda iznosa
50.000 mar., naraste u II na 40.000 m.,
u III na 30.000 m., u IV na 20.000
m., u V na 10.000 m., u VI na 100.000
m., i sa premijom od 300.000 eventualno
500.000 marakah. — Za prvu vučidbu,
koja je službeno ustanovljena, stoji:

ciela orig. srećka 6 m. ili f. 3.60 a vr.
pol " 3 " " 1.80 "
četvrt " 1 1/2 " " 90 novč.

te razpošiljam ove od države zajamčene
originale srećke (nikakve zabranjene pro-
mese) sa vučidbenim nacrtom sa državnim
grbom uz frankirani pošiljku svote i u
najdalje krajeve. Svaki sudionik dobije od
mena nakon svake vučidbe listu sgoditaka
bavara: Vučidbeni nacrt sa
državnim grbom, na kojem se nalaze
6 uložni razdioba sgoditaka polag
i razredah razpošiljam unapred i
bavara 4 15

Izplatu i pošiljku dobivenog novca
šaj m sam izv. vno na interesente na naj-
strožiju tajnost.

Svaku nam bu može se poslati na-
putnicom ili preporukom lista.

Neka se dakle svatko obrati odmah
radi brze vučidbe i to svakako do

25. maja tekuće godine pouzda
na Samuel Heckscher-a senr.
bankir i mjenjačnica u Hamburgu.

Na deželo se pošlje na zahtevu cenik se slikami prost poštine.

Najveća zaloga tovarne pohišta IGNACIJA KRON iz Dunaja,
povsod poznane zarad dobrega okusa, dobrote in nizkih cen nahaja se v TRSTU. Via del Teatro 1 (Tergesteo.)

Lastnik društvo »Edinost«.

Izdatelj in odgovorni urednik Viktor Dolenc.

Tiskarna V. Dolenca v Trstu.